

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Kód materiálu:	VY_12_INOVACE_21_PRIMA_REC		
Název materiálu:	Přímá řeč		
Předmět:	Český jazyk	Ročník:	9.
Časová dotace:	45 min	Datum ověření:	17. 4. 2013
Jméno autora:	Mgr. Magdalena Obšivačová		
Klíčová slova:	Přímá řeč, interpunkční znaménka, reprodukce a interpretace obsahu literární ukázky		
Výchovné a vzdělávací cíle:	Žák si upevňuje dovednost záznamu přímé řeči a zdokonaluje se v oblasti porozumění obsahu textu pomocí návodných otázek		
Rozvíjené klíčové kompetence:	Komunikační, sociálně personální, občanské a k učení		
Anotace, metodický list:	Žák si v konkrétním textu procvičí dovednost záznamu přímé řeči (případně použije kodifikační příručku Pravidla českého pravopisu) a poté pomocí návodných otázek interpretuje obsah textu z hlediska doby, kterou text popisuje.		
Použité zdroje:	VIEWEGH, Michal. Báječná léta pod psa. 4. vyd. Praha: Český spisovatel, 1995. ISBN 80-202-0496-2. Kapitola IV. 2, s. 68-72. Pravidla českého pravopisu – aktuálně dostupné vydání, kapitola Členící znaménka		

Popis hodiny

1. Základní informace o M. Vieweghovi – co vědí žáci, doplnit, zejm. zaměřit na Báječná léta pod psa
2. Četba textu, shrnutí jeho obsahu s použitím návodných otázek, záznam do sešitu
3. Doplnění znamének do přímých řečí, kontrola, možno dát k dispozici PČP

Přílohy

1. Text z knihy Báječná léta pod psa
2. Návodné otázky a úkoly k textu
3. Řešení

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

PŘÍLOHA 1

Michal Viewegh: Báječná léta pod psa

Bylo už řečeno, že Kvido plyně četl dávno předtím, než začal v Sázavě chodit do první třídy. Dalo by se tudíž očekávat, že ho primitivní holé věty ve Slabikáři – jak se to v podobných případech dětem stává – budou nudit, ale jeho problém byl trochu jiný: Protože spojoval slabiky tak jako každý zkušený čtenář zcela automaticky, podvědomě, nechápal dost dobře účel slov, která byla v učebnici právě jen kvůli procvičování onoho spojování. Kvido nechtěl věřit, že by tu všechna ta slova byla vytištěna prostě jen tak, bez nějakého záměru či cíle, a během jejich čtení se usilovně snažil dopátrat jejich smyslu. Věděl už, že slova v knihách či divadelních hrách nejsou rozhodně vybírána náhodně – a odmítl připustit, že by tomu v případě slov na prvních stránkách Slabikáře mohlo být jinak. Tím ovšem slova jako OTA, KOLO nebo MLÉKO dostávala v Kvidových ústech podivně naléhavý, dramatický akcent, jehož si každý posluchač ihned všiml, ale sotva si ho dokázal vysvětlit.

zcela banální věta typu EMA MELE MASO vykládal později Kvido zněla v mé interpretaci jako sugestivní existenční sdělení, popřípadě jako krátká ukázka z neznámého gotického románu

Všichni z toho byli úplně štaf! Kvidův věhlas se záhy donesl až k soudružce Šperkové, vedoucí školního recitačního kroužku, která si ho vzápětí přišla poslechnout.

vstaňte, děti zvolala soudružka učitelka Jelínková, když se její kolegyně z druhého stupně objevila ve dveřích třídy.

„Sedněte si, děti,“ usmála se soudružka učitelka Šperková.

„Přišla jsem si poslechnout, jak pěkně čtete.“

Když se Kvido dostal jakoby náhodou také na řadu, čekaly ho tři krátké věty o kuličce zeleného hrášku. Imituje bezděky Vladimíra Šmerala v roli Pia XII., soustředěně je přečetl.

Obě učitelky na sebe pohlédly.

učitelka Šperková se Kvida zeptala Nechtěl bys s většími dětmi recitovat pěkné básničky po pravdě řečeno, nevím řekl Kvido je to koneckonců jen reprodukční umění. Asi bych raději zkusil napsat něco vlastního

„Psát bys mohl i tak, po vystoupeních,“ řekla soudružka Šperková překvapeně.

Leccos už o Kvidovi slyšela, ale bezprostřední setkání s ním – to bylo přece jen něco jiného.

„Nevím,“ řekl Kvido. „Nechám si to ještě projít hlavou.“

„No,“ řekla učitelka Šperková trochu upjatě, „dobře.“ Její kolegyně na ni však spiklenecky zamrkala.

„Mohli byste recitovat společně s Jaruškou,“ navrhla Kvidovi. „Jaruška taky hezky čte.“

Kvidův zájem o recitaci – jak učitelka správně předpokládala – o poznání stoupl.

„Třeba by nechtěla,“ řekl. „Jápkak že ne!“ smála se učitelka, rozradostněná svým pedagogickým

úspěchem. „Jaruško, pojď sem!“

Jaruška poslušně přiběhla a zůstala stát před oběma učitelkami. Oba culičky se ještě chvíli kývaly.

Kvido se na ni chtěl usmát, ale Jaruška se na něj nedívala.

„Chtěla bys říkat pěkné básničky, Jaruško?“ Jaruška trochu bázně přikývla a sklopila oči.

„Ačkoli angažmá dvou prvňáčků bylo v historii kroužku precedensem, Šperková nezaváhala,“ vykládal Kvido. „Jaruška a já jsme byli ještě týž den přijati.“ Když se Kvido ještě na terase

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Drábovky s jistými rozpaky poprvé nasoukal do modré košile s odznakem pionýrských Jiskříček, jeho matka se ani nepousmála, naopak, tvářila se poměrně vážně. „To bude ve škole?“ ptala se. „Na schůzi,“ informoval ji Kvido. „Aha.“

Kvidův otec vstoupil do místnosti s plnou náručí dřevěných lišt, ze kterých zamýšlel zhotovit botník. „Čest rudé vlajce,“ řekl Kvidovi, když si ho všiml. Jeho žena mu věnovala krátký významný pohled.

„A co budete recitovat, Kvido?“ vyzvíдалa. „To je různý,“ řekl Kvido nepříteliš ochotně. „Přirozeně jsem do podstaty toho problému ještě neviděl,“ vykládal po letech, „ale už tehdy jsem tušil, že to s tou recitací nebude úplně v pořádku.“

„A ty?“ ptala se matka. „Já, A hrdý bud“.“

„A hrdý bud, žes vytrval, žes neposkrnil ústa ani hrud' falešnou řečí?“ připomenula si Kvidova matka své vlastní dětství, napůl strávené v Dismanově rozhlasovém souboru.

„Ty to znáš?“ řekl překvapeně Kvido.

„Hm,“ řekla zamysleně jeho matka. „A kdo říká ‚Lenin – maják, Lenin – zvon‘?“

„Jaruška,“ řekl Kvido a začervenál se. Pro účastníky schůzí – a tedy nejen pro komunisty – byla předúcast zpívajících a recitujících pionýrů tak samozřejmá jako limonáda na stolech, avšak malý Kvido, který v Neumannových či Skálových revolučních verších nalézal stejně málo smyslu jako v holých větách Slabikáře – a četl je proto se stejně zaníceným hledačstvím, představoval něco, co dosud neznali.

„Kdo je ten mrňavej pošuk?“

„To je tý právníčky a toho inženýra.“ „Říká to jako o život!“

„Ten to žere! Podívejte se na prcka!“

„Že se do toho parchant ale vobul!“

Ať byly některé tyto poznámky jakkoli jízlivé, jedna věc byla nepochybná: Lidé si zapáleného recitátora všimli a zapamatovali. „A zapamatovali si mě ze schůzí,“ vysvětloval Pacovi Kvido. „Čili: v příznivém kontextu. Příznivém pro otce! Oba se tvářili šíleně shovívavě, jak se správní rodičové tváří, když si jejich dítě vybere nevkusnou hračku, která se jim osobně sice ani trochu nelíbí, ale když už si ji samo vybralo, nechťjí mu ji odpírat. Jenže otcovi se to hodilo do krámu – a tak mi nebránil, to je totiž to správné slovo, prostě mi pouze nebránil. Já za ně, bráško, dělal tu špinavou práci: Jednou ‚A hrdý bud‘ pro sklářenský komunisty, dvakrát ‚Zpěv míru‘ na uličním výboru – a tatínek mohl letět do Londýna!“

PŘÍLOHA 2 - Návodné otázky a úkoly

1. Které postavy v textu vystupují, kdo jsou?
2. Shrň v stručně obsah textu
3. Ve které době se příběh odehrává a jak postavy tuto dobu přijímají? Najdi vhodnou pasáž v textu, která vztah k době dokládá.
4. Jaký je postoj autora k popisované době?

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

PŘÍLOHA 3 - ŘEŠENÍ

„Zcela banální věta typu EMA MELE MASO,“ vykládal později Kvido, „zněla v mé interpretaci jako sugestivní existenční sdělení, popřípadě jako krátká ukázka z neznámého gotického románu.“

„Vstaňte, děti!“ zvolala soudružka učitelka Jelínková, když se její kolegyně z druhého stupně objevila ve dveřích třídy.

Učitelka Šperková se Kvida zeptala: „Nechtěl bys s většími dětmi recitovat pěkné básničky?“

„Po pravdě řečeno, nevím,“ řekl Kvido, „je to koneckonců jen reprodukční umění. Asi bych raději zkusil napsat něco vlastního.“